

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і
психології
проф. Т.О. Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
Основи природознавства з методикою
(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня Бакалавр
(бакалавр/магістр)
галузі знань 01 Освіта
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності 013 Початкова освіта
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійні програми: Початкова та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ВВ1.3

Київ – 2020-2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Основи природознавства з методикою». Затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова « » 09 2020 року, протокол № 1

Розробник програми: Печка Л.Є., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і методики початкового навчання «31» серпня 2020 року, протокол № 1

—

Завідувач кафедри _____ проф. Шапошнікова І.М

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.3

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 (шифр, назва) Освіта	Кількість кредитів - 3ЄКТС		<p><i>Методи навчання.</i> 1) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, інструктивно-репродуктивний, проблемного викладу, дослідницькі методи. Інноваційні: ігрові, тренінги Методи контролю: само- і взаємоконтроль .</p> <p>2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем в системах Moodle, Classroom, Google Meet, Zoom;</p> <p>3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж)</p>
Спеціальність 013 (код, назва) Початкова освіта	Загальна кількість годин - 90		
Освітній ступінь (бакалавр/магістр) бакалавр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Статус дисципліни (Нормативна/вибіркова) нормативна	Лекції:		
		8	
	Семінарські (практичні) заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 1 (2020)	-	-	
Семестр I, II	-	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 12 годин - самостійна робота: 78год.	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС: 78		
Мова навчання - українська			
<i>Передумови навчання</i> Шкільні курси біології, географії, екології	1/1,5	1/ 7,5	

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою»: поглиблення знань про природу рідного краю та методика ознайомлення дітей раннього і дошкільного віку з природою.

Міждисциплінарні зв'язки : програма нормативної навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» ґрунтується на класичних та сучасних наукових дослідженнях у галузі «Основи екології», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку.

Мета навчальної дисципліни дисципліни «Основи природознавства з методикою»: формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти та виховання в контексті вивчення об'єктів та явищ природи, методів ознайомлення дітей з ними і форм організації навчально-виховної роботи в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Завдання: теоретико-методологічні – знання наукових засад побудови процесу розвитку, навчання та виховання дітей раннього та дошкільного віку в процесі ознайомлення з природою;

➤ *когнітивні* – ознайомлення майбутніх вихователів з методикою та сучасними технологіями формування знань у дітей раннього та дошкільного віку про природу;

➤ *практичні* – формування у студентів знань, умінь та навичок ознайомлення дітей раннього та дошкільного віку з природою Космосу, природою планети Земля та природою України, проведення освітньо-виховної роботи з дітьми та їх батьками з метою виховання ціннісного ставлення до природи, її збереження в умовах урбанізації сучасного суспільства.

II. Основні результати та компетентності, які вони формують:

№	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати:</i> природу Космосу, космічні об'єкти та явища доступні сприйняттю та розумінню дітьми дошкільного віку, природні умови України, рослинний світ України, тваринний світ України, теоретичні та методичні засади формування екологічних уявлень у дітей дошкільного віку, форми організації та планування освітнього процесу з формування у дітей усвідомлено-відповідального ставлення до природи;</p> <p><i>вміти:</i> користуватися інформаційними джерелами з науково-природничого, фахового спрямування для пошуку потрібної інформації; опрацьовувати отриманий матеріал; самостійно вести спостереження за об'єктами та явищами неживої природи, рослинним та тваринним світом та фіксувати їх; облаштувати куточок природи</p>	<p>КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.</p> <p>КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).</p> <p>КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).</p> <p>Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно</p>

<p>в ЗДО; вирощувати рослини та доглядати за мешканцями кутка природи; володіти методикою ознайомлення дітей з природою в різних вікових групах дошкільного закладу; планувати, організувати та здійснювати освітній процес щодо формування природничої компетентності дітей дошкільного віку; організувати процес пізнання дітьми дошкільного віку світу природи на засадах особистісно орієнтованої освіти; підбирати та виготовляти дидактичний матеріал для активізації і формування природничої компетентності дітей дошкільного віку, описувати методику його використання.</p>	<p>безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі</p> <p>КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.</p> <p>КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.</p> <p>ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.</p> <p>ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей</p> <p>ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і</p>
---	--

	соціально зорієнтоване спілкування з батьками. ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку. ПР-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.
--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 год.

№ п/п	Назва модулів і тем	Кількість год. (денна форма навчання)					Кількість год. (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	СРС
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРИРОДА КОСМОСУ. ПРИРОДА УКРАЇНИ.											
Тема 1.1.	Природа Космосу. Природні умови України	2	2			4					
Тема 1.2.	Рослинний світ України					6					
Тема 1.3.	Тваринний світ України					6					
	Разом 18 год.	2	2			16					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КУТОК ПРИРОДИ ТА ДІЛЯНКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ											
Тема 2.1.	Природне розвивальне середовище складова формування еколого-природничої компетентності дітей дошкільного віку	2	2			2					
Тема.	Куток природи в	2		2		4					

2.2.	закладі дошкільної освіти										
Тема 2.3.	Ділянка закладу дошкільної освіти					4					
	Разом 14 год.	4	2	2		10					

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕТОДИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРИРОДОЮ.

Тема 3.1	Різноманітність і класифікація методів.					2					
Тема 3.2.	Спостереження – основний метод формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку	2	2			8					
Тема 3.3.	Використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей дошкільного віку природою					2					
Тема 3.4.	Практичні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою					2					
Тема 3.5.	Словесні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою					2					
		2									
	Разом 18 год.	2	2			16					

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ

Тема 4.1.	Форми ознайомлення дітей дошкільного віку з природою	2	2			4					
Тема 4.2.	Засоби фіксації знань про природу у дітей дошкільного віку					4					
Тема 4.3.	Планування та облік роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою в умовах закладу дошкільної освіти			2		8					

		2									
	Разом 20 год.	4	2	2		16					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ											
Тема 5.1.	Формування еколого-природничої компетентності дітей дошкільного віку як проблема психолого-педагогічного дослідження.					10					
Тема 5.2.	Інноваційні підходи до формування компетентності дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі».					10					
	Разом 20 год	2				20					
	Разом 90 год.	90	12	8	4	78					

IV. Зміст дисципліни

№ п/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
		Всього	В т.ч. лекцій
1.	Модуль I. ПРИРОДА КОСМОСУ. ПРИРОДА УКРАЇНИ.	18 год	2 год
1.1.	<p>Природа Космосу. Природні умови України</p> <p><i>Зміст теми.</i> Всесвіт. Галактики. Поняття про космічний простір. Зірки. Сузір'я. Сонце – зірка - джерело тепла і світла. Утворення, розміщення, будова Сонця. Основні відомості про Сонячну систему. Планети Сонячної системи. їх загальна характеристика. Астероїди. Комети. Метеорити. Супутники. Місяць – супутник Землі. Основні відомості про Місяць. Фази місяця. Планета Земля, її місце в Сонячній системі. Будова Землі. Географічні оболонки Землі. Річний рух Землі.</p> <p>Поняття про рельєф. Особливості рельєфу України. Характеристика основних височин і низовин України. Гірські райони. Використання краєвидів у роботі з дошкільниками.</p> <p>Загальна характеристика клімату України, його закономірності. Основні кліматоутворюючі фактори. Характеристика основних метеорологічних елементів. Неприятливі метеорологічні явища. Наукове та народне прогнозування погоди. Використання місцевих ознак в роботі з дітьми.</p> <p>Ґрунти України. Морфологічні ознаки ґрунту. Типи ґрунтів. Роль ґрунтів, проблеми їх охорони. Формування бережного ставлення до ґрунтів в дошкільному віці.</p>		2 год

	<p>Води України. Характеристика морів України. Річки України. Озера і лимани. Водосховища і ставки. Використання їх навчально-виховній роботі з дошкільниками.</p> <p>Ключові поняття теми: Сонячна система, Сонце – зірка Сузір'я. Планети, супутники, Земля, Місяць, природа, рельєф височини, низовини, гори, клімат, ґрунти, водні ресурси.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела: Основні: 13 Додаткові: 1, 6</p>		
<p>1.2.</p>	<p>Рослинний світ України</p> <p><i>Зміст теми.</i> Загальна характеристика царства рослин. Значення рослин в природі та житті людини. Характеристика рослинності України. Поняття про фітоценоз як природне рослинне угруповання. Ознаки та характеристика основних фітоценозів України – ліса, лук, водойм.</p> <p>Рослини лісу. Значення лісів в природі і житті людини. хвойні, листяні мішані ліси. Характеристика основних ярусів лісової рослинності. Ознайомлення дошкільників з рослинами.</p> <p>Рослини луків. Види луків – заплавні, суходільні, гірські. Особливості рослинності луків. Характеристика найбільш поширених злаків бобових, різнотрав'я, осок.</p> <p>Рослини водойм. Рослини водойм, їх особливості. Характеристика основних ярусів рослин водойм. Специфіка ярусності розташування рослин в водоймах.</p> <p>Ознайомлення дошкільників з рослинами водойм.</p> <p>Ключові поняття теми: фітоценози, ярусність.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела: Основні: 13 Додаткові: 1, 6</p>		
<p>1.3.</p>	<p>Тваринний світ України</p> <p><i>Зміст теми.</i> Різноманітність тваринного світу України. значення тварин у природі: формування ландшафту, вплив на рослинний покрив, очищення природного середовища, роль у житті людини.</p> <p>Характеристика основних систематичних груп тварин. Підцарство найпростіші, їх роль у житті людини. Типи: Кишковопорожнинні. Ознайомлення дошкільників медузами.</p> <p>Тип Кільчасті черви. Ознайомлення дошкільників з деякими представниками кільчастих червів.</p> <p>Тип Молюски. Особливості їх будови. Ознайомлення дітей окремими представниками класу двостулкових та черевоногих моллюсків.</p> <p>Тип Членистоногі. Особливості їх будови та пристосувань до різноманітного способу життя. Ознайомлення дошкільників представниками класу ракоподібних, павукоподібних, комах.</p> <p>Ознайомлення дошкільників з рибами. Особливості будови риб. Клас земноводні. Особливості будови. Хвостаті і безхвості</p>	<p>.</p>	

	<p>земноводні. Ознайомлення дошкільників з окремими представниками, їх значення в природі.</p> <p>Клас плазуни. Особливості будови, значення. Черепахи. Лускаті плазуни. Ознайомлення дошкільників з цікавими представниками класу.</p> <p>Клас птахи. Особливості будови, пристосування до повітряного способу життя, значення. Характеристика ряду. Ознайомлення дітей з окремими представниками цих родин.</p> <p>Клас ссавці. Особливості будови. Значення. Характеристика рядів: комахоїдні, зайцеподібні, гризуни, китоподібні, хижі, парнокопитні. Ознайомлення дітей з найбільш поширеними представниками класу ссавців.</p> <p>Цікаві тварини планети. Тварини – барометри, сейсмографи, санітари, рекордсмени, велетні, карлики, характеристика окремих представників.</p> <p>Ознайомлення дошкільників з деякими представниками, їх значення.</p> <p>Ключові поняття теми: систематичні групи тварин, середовище існування</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p><i>Основні: 13</i></p> <p><i>Додаткові: 1, 6, 9</i></p>		
2.	МОДУЛЬ 2. КУТОК ПРИРОДИ ТА ДІЛЯНКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	14 год.	2 год.
2.1.	<p>Природне розвивальне середовище – складова формування еколого-природничої компетентності дітей дошкільного віку</p> <p><i>Зміст теми</i> Природне розвивальне середовище – система матеріальних динамічних і змінних об’єктів діяльності дитини дошкільного віку.</p> <p>Значення природного розвивального середовища у формуванні природничо-екологічної компетенції дошкільника (створення повноцінного всебічного розвитку дітей; реалізація програмового змісту навчально-виховної роботи; опора на особистісну орієнтовану модель взаємодії між педагогом і дітьми; забезпечення інтересів дитини, задоволення її природних нахилів і потреб; наповнення новизною розвивального характеру середовища, забезпечення складових елементів та їх варіативність.</p> <p>Складові компоненти природно-розвивального середовища у ДНЗ:</p> <p>традиційні; нетрадиційні: екологічна стежина, майданчик природи, куток лісу, луку, водойми.</p> <p>Ключові поняття теми: природно розвивальне середовище, складові: традиційні, нетрадиційні</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p><i>Основні: 14</i></p> <p><i>Додаткові: 3, 10, 12</i></p>	.	2 год.
2.2.	<p>Куток природи в закладі дошкільної освіти</p> <p><i>Зміст теми.</i> Необхідність організації куточка природи, його навчально-виховне значення. Розміщення і обладнання куточка</p>		

	<p>природи. Створення науково-природничого центру в куточку природи. Вимоги до його обладнання.</p> <p>Правила підбору об'єктів для куточка природи: врахування можливостей утримання об'єкта в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програм, доступність для догляду тощо, та тимчасові мешканці куточка природи.</p> <p>Кімнатні рослини куточка природи і зимового саду (декоративно-красиво-квітучі, цибулинні, виткі, ампельні, сукуленти): походження біологічна характеристика, особливості догляду, використання.</p> <p>Утримання риб у куточку природи. Риби місцевих водойм і екзотичні риби: біологія, умови утримання. Влаштування акваріуму і догляд за ним.</p> <p>Птахи в куточку природи. Утримання в куточку природи папуг, канарок, щиглів, їх біологія та умови утримання.</p> <p>Ссавці - постійні мешканці куточка природи: морська свинка, хом'ячок. Біологія тварин та умови утримання.</p> <p>Тимчасові мешканці куточка природи: безхребетні тварини (молюски, ракоподібні, комахи) та хребетні (земноводні, плазуни, ссавці, птахи). Біологія тварин та умови утримання. Сезонні зміни в об'єктах куточка природи.</p> <p>Ключові поняття теми: куточок природи, постійні мешканці, тимчасові мешканці, кімнатні рослини, вегетативне розмноження, умови життя, середовище, інсектарій, акваріум, тераріум.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 14</i></p> <p><i>Додаткові: 9,10</i></p>		
<p>2.3.</p>	<p>Ділянка дошкільного навчального закладу</p> <p><i>Зміст теми.</i> Значення ділянки для реалізації змісту і завдань щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку. Вимоги до планування та озеленення ділянки дошкільного навчального закладу. Вибір та розміщення дерев, кущів, витких рослин. Влаштування газонів на ділянці.</p> <p>Вибір місця для квітника. Планування та форми квітників (клумби, рабатки, бордюри, альпійські гірки, мікс-бордери). Підбір декоративних квіткових рослин для квітника: однорічні, дворічні, багаторічні з урахуванням строків цвітіння та естетичних вимог. Вирощування квітів у квітнику, догляд за ними. Збір насіння. Зимове зберігання бульб та цибулин. Зрізання квітів. Складання букетів. Зміст роботи з ознайомлення дошкільників з декоративними квітами.</p> <p>Вибір місця та планування городу на ділянці дошкільного закладу. Загальна характеристика овочевих культур, рекомендованих для вирощування в дошкільному навчальному закладі. Особливості вирощування овочів (городня сівозміна, обробіток і удобрення ґрунту, підготовка розсади і висаджування її у ґрунт). Догляд за рослинами городу. Механічні та біологічні методи боротьби з хворобами та шкідниками рослин.</p> <p>Добір плодкових дерев та ягідних кущів. Розміщення плодово-ягідних культур на земельній ділянці. Підготовка ділянки, ям та саджанців до садіння. Посадка плодкових дерев та ягідних кущів. Догляд за садом. Захист плодово-ягідних рослин</p>		<p>.</p>

	<p>від шкідників. Зміст роботи щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з рослинами саду. Участь дітей у зборі урожаю фруктів та ягід. Догляд за садом.</p> <p>Ключові поняття теми: ділянка, дерева, кущі, газон, приваблювання птахів, декоративні квіти, обробка ґрунту, посів насіння, висадка розсади, квітник, овочеві культури, сад, ягідник, плодово-ягідні рослини.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 14</i> <i>Додаткові: 11,12</i></p>		
3.	МОДУЛЬ 3. МЕТОДИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРИРОДОЮ. НАОЧНІ МЕТОДИ	16 год.	2.
3.1.	<p>Різноманітність і класифікація методів.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Єдність чуттєвого та раціонального в пізнанні природи дітьми дошкільного віку. Загальна характеристика методів ознайомлення дошкільників з природою. Класифікація методів ознайомлення дітей з природою. Взаємозв'язок методів. Пріоритет методів (наочних і практичних), що забезпечують безпосереднє і дійове ознайомлення дошкільників з природою. їх значення. Зумовленість вибору методів і прийомів особливістю пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, конкретними завданнями ознайомлення дітей з природою на різних етапах засвоєння знань.</p> <p>Ключові поняття теми: методи, безпосередні й опосередковані.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 14</i> <i>Додаткові: 5,12</i></p>		
3.2.	<p>Спостереження – основний метод формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку</p> <p><i>Зміст теми.</i> Значення спостережень у природі щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку. Педагоги-класики Я. Коменський, К. Ушинський, Є. Водовозова, Є. Тихєєва, С. Русова, В. Сухомлинський про роль спостережень у природі у формуванні особистості дитини.</p> <p>Зв'язок спостережень з різними видами діяльності дітей. Види спостережень і їх зміст у кожній віковій групі. Методика організації та проведення спостережень з дітьми різного віку. Основні етапи процесу спостереження. Послідовність розгляду рослин і тварин, об'єктів та явищ неживої природи. Прийоми активізації пізнавальної діяльності дітей у процесі спостереження. Підготовка вихователя до проведення спостережень.</p> <p>Ключові поняття теми: види спостережень, структура, етапи обстеження, пізнавальна діяльність.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 14</i> <i>Додаткові: 2, 4</i></p>		2 год.
3.3.	Використання ілюстративного матеріалу ознайомленні дітей дошкільного віку з природою		

	<p><i>Зміст теми.</i> Особливості використання ілюстративного матеріалу в процесі ознайомлення дошкільників з природою. К.Д.Ушинський про роль картин в ознайомленні дітей з навколишньою природою. Вимоги до ілюстративного матеріалу. Види ілюстративного матеріалу, місце, значення, підбір і методика використання в роботі з дітьми різного віку. Своєрідність використання репродукцій пейзажу, натюрморту в роботі з дітьми.</p> <p>Використання технічних засобів навчання (діафільми, діапозитиви, кінофільми, телепередачі, відео та аудіо записи, радіопередачі).</p> <p><i>Ключові поняття теми:</i> картина, ілюстрація, теле-від аудіозаписи</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 14</i></p> <p><i>Додаткові: 3</i></p>		
<p>3.4.</p>	<p>Практичні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою</p> <p><i>Зміст теми.</i> Праця в природі як один з основних методів формування еколого-природничої компетентності дітей дошкільного віку. Погляди видатних педагогів М. Монтесорі, С. Русової, А. Макаренка на роль праці в природі як важливого фактора формування особистості дитини.</p> <p>Навчально-виховне значення праці, її своєрідність. Педагогічні та гігієнічні вимоги до праці дітей. Види та зміст праці дітей у природі в різних вікових групах. Форми організації праці дітей у природі. Методика керівництва різними формами організації праці дітей різного віку.</p> <p>Нескладні досліди як метод безпосереднього ознайомлення дітей з природою. Використання спадщини К. Ушинського, Є. Водовозової, Є. Тихеевої в організації пошуково-дослідницької діяльності з дошкільниками. Значення, зміст дослідів, що проводяться з об'єктами неживої природи, рослинами, тваринами. Методика організації та проведення дослідів з дітьми різного віку. Організація діяльності дітей в науково-природничому центрі.</p> <p><i>Ключові поняття теми:</i> праця в природі, трудові доручення, чергування, колективна праця, досліди, пошуково-дослідницька робота.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 14</i></p> <p><i>Додаткові: 3</i></p>		
<p>3.5.</p>	<p>Словесні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою</p> <p><i>Зміст теми.</i> Використання словесних методів щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку. Зв'язок словесних методів з методами безпосереднього ознайомлення дітей з природою. Вітчизняні педагоги К. Ушинський, В. Сухомлинський про значення розповіді в ознайомленні дітей з природою. Розповіді вихователя, види розповідей. Словесні логічні завдання як різновид розповіді. Використання художньої природознавчої літератури, творів класиків літератури, українського фольклору, сучасної літератури</p>		

	<p>в процесі ознайомлення дошкільників з природою. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід, їх зміст. Вимоги до проведення бесід, методика проведення.</p> <p>Ключові поняття теми: види розповідей, словесно логічні завдання види бесід.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 14</i></p> <p><i>Додаткові: 3</i></p>		
4.	МОДУЛЬ 4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ	20 год.	2 год.
4.1.	<p>Форми ознайомлення дітей дошкільного віку природою</p> <p><i>Зміст теми.</i> Форми організації дітей (колективна, групова, індивідуальна) при ознайомленні дітей з природою.</p> <p>Значення і місце занять у системі роботи щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку (комбіновані, інтегровані, комплексні, сюжетні). Підготовка вихователя до заняття: визначення змісту знань, умінь і навичок, що формуються на занятті, виходячи з вимог програми; відбір матеріалу для занять; використання різноманітних методів і прийомів навчання на заняттях відповідно до завдань програми, місця заняття у системі роботи, віку дітей.</p> <p>Методика організації і проведення природознавчих занять з дітьми різного віку. Особливості проведення ігор-занять з дітьми раннього віку. Використання н заняттях досвіду і знань дітей, що отримані у повсякденному житті. Систематизація ї на заняттях. Індивідуалізація навчання дітей за їх інтересами. Зв'язок занять з іншим формами роботи.</p> <p>Ключові поняття теми: типи заняття, добір методів, індивідуалізація навчання.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 1,2,3,4,5,7,9,14</i></p> <p><i>Додаткові: 3,7</i></p>		2 год.
4.2.	<p>Засоби фіксації знань про природу у дітей дошкільного віку</p> <p><i>Зміст теми.</i> Необхідність фіксації знань дітей про природу. Ведення календарів природи і погоди: оформлення та зміст у різних вікових групах. Складання гербаріїв, різноманітних колекцій з природного матеріалу; методика використання під час закріплення знань дітей про природу. Повсякденні спостереження, праця і пошукова діяльність дітей у куточку природи в різні пори року. Проведення свят і розваг на природничому матеріалі. Значення, місце та методика організації свят природничого характеру. Співпраця дошкільного навчального закладу і сім'ї з питань формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку.</p> <p>Ключові поняття теми: засоби фіксації, календар природи і погоди, гербарії, колекції, свята і розваги на природничому матеріалі, розвиток творчості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 11,12,14</i></p>		

	<i>Додаткові: 2,3,4</i>		
4.3.	<p>Планування та облік роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою в умовах закладу дошкільної освіти</p> <p><i>Зміст теми.</i> Своєрідність планування роботи з ознайомлення з природою: врахування основних етапів засвоєння знань; передбачення використання методів, що забезпечують безпосереднє сприйняття об'єктів природи, інтеграція з іншими розділами програми. Вимоги до планування роботи з ознайомлення дітей з природою. Планування системи занять на сезон та повсякденної роботи з ознайомлення дітей з природою. Місце індивідуальної роботи в плануванні. Форми планування педагогічного процесу: перспективний, календарний план. Значення обліку роботи в забезпеченні результативності начально-виховного процесу, форми обліку.</p> <p><i>Ключові поняття теми:</i> перспективний, календарний план, навчально-виховний процес.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 11, 12, 14</i></p> <p><i>Додаткові: 10, 12</i></p>		
5.	МОДУЛЬ 5. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	20 год.	
5.1.	<p>Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку як проблема психолого-педагогічного дослідження.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Аналіз сучасних наукових досліджень. Педагогічні технології – організаційно-методичний інструментарій змісту дошкільної освіти.</p> <p>Класифікація педагогічних технологій : традиційні технології, новітні технології. Авторські технології з проблеми формування еколого-природничої компетентності у дітей дошкільного віку.</p> <p><i>Ключові поняття теми:</i> педагогічні технології, авторські технології</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 11, 15</i></p> <p><i>Додаткові: 5, фахові журнали</i></p>		
5.2.	<p>Інноваційні підходи до формування компетентності дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі».</p> <p><i>Зміст теми.</i> Методи формування екологічних уявлень: метод мислеобразів, метод екологічної лабіалізації, метод екологічних асоціацій, метод художньої репрезентації природних об'єктів, метод екологічної емпатії, метод екологічної рефлексії, ігровий метод. Авторські технології: технологія використання казки у формуванні основ екологічної культури дітей дошкільного віку (Г. Беленька, Т. Науменко); технологія використання пейзажного живопису у формуванні естетичного ставлення до природи (Г. Беленька, О. Половіна). Форми організації роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей</p>		

	<p>дошкільного віку(заняття з милування природою; заняття-подорожі; заняття-мрії, тематичні заняття, екскурсії, прогулянки тощо).</p> <p>Ключові поняття теми: методи формування екологічних уявлень.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні:11</i></p> <p><i>Додаткові:5, фахові журнали</i></p>		
		90	12

4.2. Плани практичних занять

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 11 КУТОК ПРИРОДИ ТА ДІЛЯНКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ *Практичне заняття 1 (1 год.)*

Зміст теми Природне розвивальне середовище – система матеріальних динамічних і змінних об’єктів діяльності дитини дошкільного віку.

Тема. Моделювання куточка природи в закладі дошкільної освіти (1 год.)

Зміст заняття

I. Теоретична частина.

1. Екскурс наукових досліджень ретроспективних (Єлизавета Миколаївна Водовозова (1844 -1923) – «Розумове і моральне виховання дітей від першого вияву свідомості шкільного віку» (1871, перевидавалась 7 разів, останнє видання в 1913 р.); Єлизавета Іванівна Тихеева (1866- 1944) – «Сучасний дитячий садок, його значення й обладнання» (1941, 2-ге вид. - 1920) та ін. й сучасних.

II. Практична частина.

2. Презентація-аналіз створених планів-ескізів куточка природи в різних вікових групах дошкільного навчального закладу (з врахуванням таких критеріїв: правила добору та розміщення кімнатних рослин; декоративних риб; птахів та ссавців.

3. Розкрити особливості догляду за кімнатними рослинами кутка природи (практичний показ способів: розміщення кімнатних рослин, поливання, пересаджування, перевалка, підживлення; підрізування, боротьба з хворобами та шкідниками кімнатних рослин).

4. Висвітлити питання щодо влаштування акваріуму в груповій кімнаті дошкільного навчального закладу. Пояснити критерії добору об’єктів для акваріуму: рослин, риб, безхребетних.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Підготувати повідомлення щодо ретроспективних наукових досліджень з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.
2. Підготувати плани-ескізи створення куточків природи в ЗДО (вікова група за вибором студента). підготуватись до захисту свого ескізу.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 14

Додаткові: 9, 10

Практичне заняття 2 (1 год.).

Тема: Оформлення ділянки закладу дошкільної освіти (1 год.)

Зміст заняття

I. Теоретична частина.

1. Розкрити важливість створення куточків лісу, луків на ділянці дошкільного навчального закладу.

II. Практична частина.

2. Презентація-аналіз створених планів-ескізів квітників (клумби, рабатки, бордюри, альпійські гірки, мікс-бордери).

3. Презентація-аналіз створених планів-ескізів городів на ділянці ЗДО.

4. Презентація-аналіз створених планів-ескізів саду на ділянці ЗДО.

III. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання.

1. Підготувати план-ескіз квітника на ділянці ЗДО.
2. Підготувати план-ескіз городу на ділянці ЗДО.
3. Підготувати план-ескіз саду на ділянці ЗДО.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 14

Додаткові: 12

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ

Практичне заняття 3

Тема: Презентація конспектів екскурсії та цільової прогулянки в природу з дітьми дошкільного віку (1 год.)

I. Теоретична частина.

1. Означити організацію проведення екскурсії в природу з дітьми дошкільного віку.

2. Розкрити методика проведення цільових прогулянок в природу з дітьми дошкільного віку.

II. Практична частина.

3. Презентація конспекту екскурсії в природу для дітей старшого дошкільного віку (природній модуль за вибором студента).

4. Презентація конспекту цільової прогулянки у природу з дітьми середнього дошкільного віку.

III. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Підготувати повідомлення на тему «Екскурсія – одна із форм організації роботи з ознайомлення дітей з природою» (посилання на сучасні дослідження). «Проведення екскурсій в природу в урбанізованому суспільстві»
2. Розробити конспект екскурсії в природу, зазначивши всі етапи.
3. Розробити конспект цільової прогулянки в природу.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 14

Додаткові: 3, 8

Практичне заняття 4

**Тема: Організація практичної екологічно доцільної діяльності дітей в природі
(1год.)**

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Екологічна стежина. Вимоги до її розробки.
2. Організація та методика проведення роботи на екологічній стежині.
3. Аналіз педагогічного досвіду з проблем екологічного виховання.

II. Представлення творчих робіт.

Завдання.

1. З фахових періодичних видань підібрати конспекти роботи на екологічній стежині. Занотувати в зошитах для семінарських занять.
2. Розробити паспорт екологічної стежини.
3. Визначити об'єкти, з якими можна ознайомлювати дітей різних вікових груп на цій стежині.
4. Підібрати матеріал (до об'єктів екологічної стежини), який можна використати в різних вікових групах.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 12,14

Додаткові: 8

Тема. Аналіз чинних програм з розвитку, виховання, навчання дітей дошкільного віку «Я у Світі», «Дитина», «Соняшник», «Дитина в дошкільні роки», «Оберіг» тощо з розділу «Дитина в природному довіллі».

Зміст заняття.

1. Нові підходи до відбору змісту знань дітей дошкільного віку (Повідомлення на основі статей із фахових журналів).

2. Презентація аналізу програм з розділу «Дитина в природному довкіллі»

Завдання.

1. Підготувати презентації висвітлення вимог щодо формування уявлень про природу в чинних програмах .
2. Здійснити аналіз змісту 2-х програм з формування уявлень про природу у дітей дошкільного віку (у формі таблиці; вибір програм за бажанням студентів).

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10

Додаткові:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V.

**ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Практичне заняття 5-8.

Тема. Інноваційні технології формування еколого-природничих знань дітей дошкільного віку (2 год.)

Зміст заняття

I. Теоретична частина.

1. Характеристика інноваційних технологій екологічного виховання, що ґрунтуються на використанні класичних безпосередніх й опосередкованих методів, форм роботи та сприяють формуванню усвідомлено-відповідального ставлення до природи.

II . Практична частина

1. Аналіз конспектів занять природничої спрямованості.

Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання.

1. Підготувати презентацію авторської технології використання авторської казки як засобу формування екологічної культури (Г.Беленька, Т. Науменко)
2. Підготувати презентацію авторської технології використання пейзажного живопису (Г. Беленька, О.Половіна)
3. Розробити конспект одного з видів занять природничої спрямованості (заняття-милування, заняття – казка, заняття – дослідження, заняття з фізкультури на природничу тематику...)

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 11

Додаткові: Інтернет-джерела

4.3.Організація самостійної роботи студентів – 78 години

	факти про життя тварин» 3. Записати в словник визначення понять до теми «Тваринний світ України»			
Змістовий модуль № 2. ПРИРОДНЕ РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (10 год.)				
	Тема 2.1. Природне розвивальне середовище – складова формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку	2 год.		<i>Основні:14 Додаткові: 3,10,12</i>
	1. Аналіз досліджень ретроспективних: (Є. Водовозова, Є. Тихєєва); сучасних: (М. Марковська, Н. Яришева, Н. Лисенко, Г. Беленька) щодо створення природно розвивального середовища в ЗДО 2. Написати анотації 4-5 статей.		Презентації Анотації до статей (4-5)	
	Тема 2.2 Куточок природи закладу дошкільної освіти	4 год.		<i>Основні:14 Додаткові: 9-12</i>
	1.Створення презентації плану-ескізу куточка природи в різних вікових групах закладу дошкільної освіти. 2.Складання біологічних характеристик на кімнатні рослини куточка природи в різних вікових групах дошкільного навчального закладу 3.Складання порівняльних характеристик двох представників одного класу (декоративні птахи – папуга, канарка; дрібні ссавці – морська свинка, хом'ячок), особливості зовнішнього вигляду,		Презентації плану-ескізу куточка природи Біологічні характеристики Порівняльні характеристики	

	живлення, розмноження, поведінка, умови догляду та утримання, обґрунтувати доцільність їх утримання в одній із вікових груп			
	Тема 2.3. Ділянка дошкільного навчального закладу	4 год		<i>Основні:14 Додаткові: 11,12</i>
	1. Складання біологічних характеристик на декоративні квіти квітника дошкільного навчального закладу 2. Складання біологічних характеристик овочевих культур городу дошкільного навчального закладу 3. Складання біологічних характеристик плодово-ягідних культур саду дошкільного навчального закладу		Біологічні характеристики Біологічні характеристики Біологічні характеристики	
Змістовий модуль № 3.				
МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ (8 год.)				
1.	Тема 3.1. Різноманітність і класифікація методів формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку Тема 3.2. Організація спостережень в природі з дітьми дошкільного віку	4 год.		<i>Основні:14 Додаткові: 5,12</i>
	1. Розробити конспекти спостережень за сезонними змінами явищ в природі та сезонними змінами у живій природі для дітей молодшого дошкільного віку (сезон за вибором студента) 2. Розробити конспекти спостережень за сезонними змінами в неживій природі та сезонними змінами у живій природі для дітей середнього дошкільного віку (сезон за вибором		Конспекти спостережень Конспекти спостережень	

	студента) 3. Розробити конспекти спостережень за сезонними змінами в неживій природі та сезонними змінами у живій природі для дітей старшого дошкільного віку (сезон за вибором студента)		Конспекти спостережень	
	Тема 3.4. Практичні методи формування еколого-природничої компетентності дітей дошкільного віку	2 год.		<i>Основні:14 Додаткові:3</i>
	1. Складання конспекту праці в природі для дітей дошкільного віку (вікова група за вибором) 2. Складання конспекту заняття з використання нескладних дослідів для дітей дошкільного віку (вікова група за вибором) 3. Розробити конспект дидактичної гри природничого змісту з дітьми дошкільного віку (вікова група за вибором)		Конспекти праці в природі Конспекти заняття з використання нескладних дослідів Конспект дидактичної гри природничого змісту	
	Тема 3.5. Словесні методи формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку	2 год		<i>Основні:14 Додаткові: 3</i>
	1. Складання розповіді-опису про об'єкт живої природи 2. Складання словесно-логічних завдань про об'єкти та явища природи 3. Складання конспекту заключної бесіди для дітей старшого дошкільного віку (теми за вибором студента)		Розповідь-опис Складання словесно-логічних завдань Складання конспекту заключної бесіди	
Змістовий модуль № 4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНОЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (16 год.)				
1.	Тема 4.1. Форми роботи	5 год.		<i>Основні:1,2,3,4,5,7,9,14</i>

	щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку			<i>Додаткові: 3,7</i>
	1. Скласти конспект екскурсії в природу для дітей старшого дошкільного віку (природний модуль за вибором студента) 2. Скласти конспект цільової прогулянки у природу з дітьми середнього дошкільного віку		Конспект екскурсії в природу Конспект цільової прогулянки в природу	
	Тема 4.2. Засоби фіксації знань про природу у дітей дошкільного віку	5 год.		<i>Основні: 11,12,14 Додаткові: 2,3,4</i>
	1. Розробити авторська методична розробка «Календар погоди і природи» для дітей дошкільного віку (вікова група за вибором студента)		Авторська методична розробка «Календар погоди і природи» для дітей дошкільного віку	
	Тема 4.3. Планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі»	6 год		<i>Основні: 11, 12,14 Додаткові: 10,12</i>
	1. Розроблення форми ведення планування освітнього процесу в різних вікових групах в ЗДО за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» на тиждень за орієнтовною схемою: зміст, форми, методи роботи: а) тема; б) спостереження; в) праця; г) дослід; д) ігри; е) розповіді вихователя, читання природознавчої літератури; є) заняття; ж) індивідуальна робота (вікова група за вибором студента)		Планування освітнього процесу в різних вікових групах у ЗДО за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» на тиждень за орієнтовною схемою	
Змістовий модуль № 5. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ				

КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ(24 год.)

1.	<p>Тема 5.1. Сучасні наукові дослідження з питань формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку</p>	10 год.		<p><i>Основні:11,15 Додаткові: 5, фахові журнали</i></p>
	<p>1. Опрацювати статті в фахових журналах на кшталт висвітлення сучасних наукових досліджень з цієї теми (Г. Беленька, Н. Горопаха, Н. Лисенко, С. Ніколаєва, З. Плохій, Н. Яришева....) за останні 5 років. Написати анотації 4-5 статей.</p> <p>2. Навести приклади використання методів формування екологічних уявлень: метод мислеобразів, метод екологічної лабіалізації, метод екологічних асоціацій, метод художньої репрезентації природних об'єктів, метод екологічної емпатії, метод екологічної рефлексії, ігровий метод. Класифікація педагогічних технологій : традиційні технології, новітні технології.</p>		<p>Повідомлення</p> <p>Презентація</p>	
	<p>Тема 5.2. Організація різних форм роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку</p>	10 год.		<p><i>Основні:11 Додаткові:5, фахові журнали</i></p>
	<p>1. Розробити конспект заняття-дослідження на тему: «Сонце та його сім'я» (вікова група за вибором студента)</p> <p>2. Розробити конспект заняття-казки на тему: «Дітям про</p>		<p>Конспект заняття-дослідження на тему: «Сонце та його сім'я»</p> <p>Конспект заняття-казки на тему: «Дітям про</p>	

сестрицю – голубу водицю» (вікова група за вибором студента) 3. Розробити конспект заняття-милування на тему:»Осінь палітра» (вікова група за вибором студента) 4. Розробити конспект тематичного заняття на тему: «Ліс – багатопверховий дім» (з використанням методу екологічних асоціацій)	сестрицю – голубу водицю» Конспект заняття-милування на тему: «Осінь палітра» Конспект тематичного заняття на тему: «Ліс – багатопверховий дім»
---	---

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I			
ПРИРОДА КОСМОСУ. ПРИРОДА УКРАЇНИ. 14 год			
Тема 1.1. Природа Космосу. Природні умови України – 4 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	4	
Тема 1. 2. Рослинний світ України -5 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	6	
Тема 1.3. Тваринний світ України 5 год.	Індивідуальне заняття я, модульний контроль, екзамен	6	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.			
ПРИРОДНО РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ – 10 год.			
Тема 2.1. Природне розвивальне середовище – складова формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку - 2 год	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	2	

Тема 2.2.Куток природи дошкільного навчального закладу – 4 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	4	
Тема 2.3. Ділянка дошкільного навчального закладу – 4 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	4	
Змістовий модуль 3. МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ – 8 год.			
Тема 3.1. Різноманітність і класифікація методів формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку	Індивідуальне заняття, індивідуальні консультації, модульний контроль, екзамен	2	
Тема 3.2. Організація спостережень в природі з дітьми дошкільного віку – 4 год	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	8	
Тема 3.3. Використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	2	
Тема 3.4.. Практичні методи формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку – 2 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	2	
Тема 3.5. Словесні методи формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку – 2 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	2	
Змістовий модуль 4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНОЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО – 16 год.			
Тема 4.1. Форми роботи щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку – 5 год.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	4	
Тема 4.2. Засоби фіксації знань про природу у дітей дошкільного віку – 5 год.	індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	4	
Тема 4.3. Планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» – 6 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	8	
Змістовий модуль 5. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ – 24 год			
Тема 5.1. Сучасні наукові дослідження з питань формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку – 10 год	модульний контроль, екзамен	10	
Тема 5.2. Організація різних форм роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку 14 год	модульний контроль, екзамен	10	

Разом: 78год.

Разом: 78 балів

У. Контроль якості знань студентів

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Основи природознавства з методикою» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

5.1. Форми і методи поточного контролю:

Форми контролю знань студентів: контроль на лекції, на практичних заняттях, у поза навчальний час, на консультаціях, іспиті

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, презентації.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Метод письмового контролю: екзамен

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у

	виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

УІ. Навчально-методична карта дисципліни

VII. Основні і додаткові джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Нова редакція) // Вихователь-методист дошкільного закладу. – Київ, 2012. – С. 3-30.

2. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.- метод. посіб. / Г.В. Беленька, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2016. – 112 с.

3. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2018. – 128 с.

4. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільня» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.

5. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт” / О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долинна, Т. В. Дяченко, Т. С. Ільченко, Г. Є. Іванова, Г. М. Лисенко, Т. В. Панасюк, Г. В. Петрова, Т. О. Піроженко, Н. М. Романко, Н. А. Случинська, Н. І. Трикоз. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 104 с

6.Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей раннього віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль Мандрівець, 2014. – 88 с.

7. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 144 с.

8. Половіна О.А. Пізнавальні прогулянки з дошкільниками / О.А. Половіна, Г.В. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2017. – № 6. – С. 25-34.

9. Половіна О.А. Цільові прогулянки в природі: моральний аспект / О.А. Половіна, Г.В. Беленька // Палітра педагога. – 2017. – № 6 (104). – С. 9-11.

10. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 160 с.

11. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція) у 2-х частинах (О.П. Аксьонова, А.М. Ані щук, Л.В. Артемова [та ін.] ; наук. керівник О.Л. Кононко. – К. : ТОВ « МЦФР – Україна», 2014. – 204 с.

12. Світ дитинства: комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упор. О.М. Байер, Л.В. Батліна, А.М. Бігун та ін.; наук. керівник ак. А.М.; за заг. ред.. Л.В. Батліної – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 200 с.

13. Дитина в дошкільні роки : комплексна освітня програма / автор. колектив ; наук.керівник К. Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2016. – 160 с.

14. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк; авт. кол. Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білокаленко, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. кер. Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. – К.: Київ, ун-т ім.. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.

15. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч. метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2013. – 112 с. – (Настільна книжка вихователя).

16. Дошкільнятам про світ природи. Діти п'ятого року життя. : навч. метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2013.- 112 с. –
17. Яришева Н.В. Екологічне виховання дошкільників / Надія Федорівна / [посібник для вихователів] (серія «Екологія і здоров'я»). – К.: 2001. – 55 с.
18. Яришева Н.Ф. Природа України. – Київ: Вища школа, 1995.
19. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н.Ф. Яришева. - К.: Вища шк., 1995. – 255 с.
20. Яришева Н.Ф. Екологічне виховання дошкільників. – Київ: Грамота, 2001.

Додаткові:

1. Бабовал Т.І., Вихрущ В.О. Природознавство. Цікавий світ навколо нас. Книга для читання. II частина - Тернопіль: Навч. книга - Богдан, 2001..
2. Беленька Г.В. Розвиток мислення дітей дошкільного віку в процесі ознайомлення їх з природою // Оновлення змісту і методів дошкільної освіти в Україні: Наукові записки рівненського пед. інституту. – 2000, № 9. – С. 23-47.
3. Беленька Г.В. Дитина в довкіллі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.
4. Беленька Г.В. Знайомтеся: жук-сонечко. // Методична скарбничка вихователя, - № 6, 2014. – С. 36-39.
5. Беленька Г.В. Природничі науки у казках, запитаннях, завданнях, дослідах / Ганна Володимирівна Беленька. – Київ: «Шкільний світ». – 2011. – 128 с.
6. Гетьман В. Національні природні парки України / Володимир Гетьман. – Київ: «Редакції газет природничого циклу». – 2012. – 128 с.
7. Глухова Н.Є. Екологічна стежина в дитячому садку. – К.: Шкільний світ, 2001. – 54 с.
8. Горобаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. Посібник для вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів / Наталія Михайлівна. – Рівне, «Волинські обереги», 2001 – 2001 – 212 с.
9. Горобаха Наталія Михайлівна. «Методика ознайомлення з природою: Хрестоматія». Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 432 с.
10. Кривушин СВ. Популярныe аквариумныe рыбки. - Цитадель трейд, 2002. - 224 с.
11. Марковская М.М. Уголок природы в детском саду / М.М. Марковская. - М.: Просвещение, 1989. - 144 с.
12. Про затвердження санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів / Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 234 від 24.03.2016 // Палітра педагога, 2016, №3. – С. 3-22 (С. 20-21).
13. У саду і на городі: методичний посібник / укл. Н.Ф.Яришева, Н.Є.Глухова. - К., 1994.